

Vestfold
og Telemark
revisjon

Styring og samordning

- Telemark Energi AS

Eierskapskontroll | Midt-Telemark og Nome kommune

2021:3817 402

Innhold

Sammendrag	3
1. Innledning.....	5
1.1. Kontrollutvalgets bestilling	5
1.2. Problemstilling og kriterier.....	5
1.3. Avgrensning.....	5
1.4. Metode og kvalitetssikring	6
1.5. Uttalelser fra eierrepresentanter og selskap	6
2. Eierskapsmeldingene	7
2.1. Kriterier.....	7
2.2. Hovedtrekk i eierskapsmeldingene	8
2.3. Revisors vurdering av eierskapsmeldingene	12
3. Organisering	13
4. Samordning.....	15
4.1. Kriterier.....	15
4.2. Funn og fakta	15
4.3. Revisors vurdering av samordning	16
5. Hvordan følges eierskapsmeldingen opp?.....	17
5.1. Hvordan følger kommunen opp eierskapsmeldingen?	17
5.2. Hvordan er eierskapsmeldingene fulgt opp i selskapet?	22
6. Konklusjoner og anbefalinger	25
6.1. Konklusjoner.....	25
6.2. Anbefalinger.....	26
Litteratur og kildereferanser	27
Vedlegg.....	28
Vedlegg 1: Uttalelser	28
Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring	30

Sammendrag

I denne eierskapskontrollen har vi undersøkt følgende problemstillinger

1. Er Midt-Telemark og Nome kommuners eierskapsmeldinger i samsvar med nye krav?
2. Har Midt-Telemark og Nome kommune gitt og samordnet sine føringer som eiere av Telemark Energi AS?
3. Er kommunenes styringsdialog med selskapet i samsvar med anbefalinger og vedtatte føringer? Herunder
 - a. kommunenes behandling av generalforsamlingssaker
 - b. gjennomføring av eiermøter
 - c. eiers føringer knyttet til valgkomite, styrevalg, godtgjørelser osv.

Konklusjon

- **Eierskapsmeldinger**

Både Nome og Midt-Telemark har vedtatt eierskapsmeldinger slik som kommuneloven krever, men det er enkelte mangler når det gjelder innholdet i meldingene.

Ifølge kommuneloven skal formålet med kommunens eierinteresser og andre interesser i virksomheter framgå av eierskapsmeldingen. Dette mangler i stor grad i eierskapsmeldingen til Midt-Telemark og i noen grad i eierskapsmeldingen til Nome.

Eierskapsmeldingen til Midt-Telemark er uklar i beskrivelsen av prosess for valg av styremedlemmer. Ifølge eierskapsmeldingen til Nome skal innkallinger behandles som referatsaker. Å behandle innkallinger som politiske saker gir generelt bedre rom for forankring og debatt enn hva behandling som referatsak gjør.

- **Samordning**

Vi mener at Nome og Midt-Telemark har samordnet sine føringer som eiere av Telemark Energi AS. Dette skjer primært gjennom hyppige eiermøter. Det foreligger en aksjonæravtale fra 2003 mellom Nome og tidligere Bø og Sauherad kommuner, men vi har ikke vurdert denne. Kommunene skal utarbeide ny aksjonæravtale for selskapet.

- **Kommunenes styringsdialog**

Nome og Midt-Telemark kommuner har ikke fulgt føringer i eierskapsmeldingene i sin styringsdialog med selskapet. Det gjelder bla. føringer om å vedtektsfeste lenger innkallingsfrist i generalforsamlingen og om å vedtektsfeste valgkomite. Siden selskapet ikke har egen valgkomite, har ikke valgkomite lagt fram forslag om styregodtgjørelse.

Kommunene har ikke fremmet forslag om at varamedlemmer til styret skal velges i numerisk rekke, slik som eierskapsmeldingene fastsetter. På generalforsamlingen

sommeren 2021 ble det valgt personlige varamedlemmer. I tillegg er ikke kjønnsrepresentasjon blant varamedlemmene til styret lovlig.

Kommunene fulgte ikke sine egne retningslinjer for fastsetting av styrehonorar og lederlønn da de la fram forslag om styregodtgjørelse på generalforsamlingen i sommer. Det ble ikke lagt fram forslag om at styremedlemmer med mye fravær skulle få avkortning i styregodtgjørelsen, slik som retningslinjene sier.

Verken morselskapet eller datterselskapene er bundet av eventuelle føringer som eierkommunene gir i eierskapsmeldingene sine. Dersom eierne vil forplikte selskapet, må slike føringer innarbeides i vedtekter, generalforsamlingsvedtak eller liknende.

Selskapet følger i stor grad eiers føringer, bortsett fra at medlemmer fra styret i morselskapet også er valgt til styrene i datterselskapene. Slik styresammensetning er heller ikke i samsvar med anbefalinger fra KS.

Anbefalinger

Vi anbefaler Nome og Midt-Telemark kommuner

- å følge opp føringer som er vedtatt i eierskapsmeldingene
- å redegjøre for formålet med eierinteresser og tilsvarende interesser i virksomheter som er omtalt i eierskapsmeldingene
- å sørge for at styret i Telemark Energi AS har lovlig kjønnsrepresentasjon

Vi anbefaler Nome kommune

- å vurdere å behandle innkallinger til generalforsamlinger, representantskapsmøter ol. som saker og ikke som referatsaker

Vi anbefaler Midt-Telemark kommune

- å klargjøre valgprosess i eierskapsmeldingen

Bø 10. november 2021

Vestfold og Telemark revisjon IKS

1. Innledning

1.1. Kontrollutvalgets bestilling

Eierskapskontrollen er bestilt av kontrollutvalgene i Midt-Telemark og Nome kommuner i hhv. sak 3/21 og 3/21. Eierskapskontrollen er bestilt på bakgrunn av plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023.

Reglene om eierskapskontroll står i kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav d, jf. § 23-4 og § 24-2, og i forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

1.2. Problemstilling og kriterier

Rapporten handler om følgende problemstillinger:

1. Er Midt-Telemark og Nome kommuners eierskapsmeldinger i samsvar med nye krav?
2. Har Midt-Telemark og Nome kommune gitt og samordnet sine føringer som eiere av Telemark Energi AS?
3. Er kommunenes styringsdialog med selskapet i samsvar med anbefalinger og vedtatte føringer? Herunder
 - a. kommunenes behandling av generalforsamlingssaker
 - b. gjennomføring av eiermøter
 - c. eiers føringer knyttet til valgkomite, styrevalg, godtgjørelser osv.

Kriteriene¹ i denne eierskapskontrollen er hentet fra kommuneloven, aksjeloven, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Kriteriene framgår under hver problemstilling nedenfor.

1.3. Avgrensning

Vi har ikke vurdert prosesser for styrevalg i denne eierskapskontrollen.

¹ Med utgangspunkt i problemstillingen(e) skal revisor etablere kriterier, jf. RSK 002 pkt. 14. Kriterier er de krav, normer og/eller standarder som utøvelsen av eierskapet skal vurderes opp mot.

1.4. Metode og kvalitetssikring

Eierskapskontrollen er gjennomført av forvaltningsrevisor Anne Hagen Stridsklev, med Kirsti Torbjørnson som oppdragsansvarlig.

Dokumentgjennomgang er den viktigste metoden i denne forvaltningsrevisjonen. Det står mer om metode og tiltak for kvalitetssikring i vedlegg 2 til rapporten.

1.5. Uttalelser fra eierrepresentanter og selskap

Rapporten er sendt til uttalelse til Nome og Midt-Telemark kommuner v/ eierrepresentantene og Telemark Energi AS, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 14. Midt-Telemark kommune og Telemark Energi AS hadde ingen kommentarer til rapporten. Uttalelsen fra Nome kommune ligger i vedlegg 1. Vi har gjort enkelte endringer i rapporten som følge av høringsuttalelsen til Nome.

Vi har endret vår vurdering og konklusjon om hvordan Nome kommune behandler innkallinger til representantskap og generalforsamlinger, se pkt. 2.3.

Nome kommune påpeker i høringsuttalelsen at selskapet skal ha sagt at de har valgkomite. Føringer i kommunens eierskapsmelding er at kommunen skal fremme forslag om å vedtaksfeste valgkomite i alle selskap. Bruk av valgkomite er ikke regulert i vedtektene til Telemark Energi AS. Vi legger derfor til grunn at bruk av valgkomite i selskapet er ikke regulert slik som eierkommunene ønsker i sine eierskapsmeldinger.

2. Eierskapsmeldingene

Er eierskapsmeldingene til Midt-Telemark og Nome kommuner i samsvar med nye krav?

2.1. Kriterier

Ifølge kommuneloven § 26-1 skal kommuner minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret selv. Eierskapsmeldingen skal inneholde

- a) kommunens prinsipper for eierstyring
- b) en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- c) kommunens formål med sine eierinteresser og tilsvarende interesser i virksomhetene nevnt i bokstav b.

Av bokstav a følger det at meldingen skal inneholde kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring. Av bokstav b framgår det at eierskapsmeldingen skal inneholde en oversikt over alle virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har en form for eierinteresse i, uavhengig av hvilken organisasjonsform som er benyttet, og uavhengig av eierandelens størrelse.

Eierskapsmeldingen skal altså omtale aksjeselskaper og interkommunale samarbeid etter IKS-loven. Dette gjelder uansett om kommunen bare er deleier i aksjeselskapet, og selv om det er et samarbeid mellom flere kommuner. Også blant annet samvirkeforetak, kommunalt oppgavefellesskap og vertskommunesamarbeid skal omtales i eierskapsmeldingen. Det står i lovforarbeidene at alle de nevnte organisasjonsformene bør omfattes av eierskapsmeldingen, selv om det ikke er naturlig å omtale alle disse virksomhetene som selskaper, og selv om kommunen eller fylkeskommunen ikke har noen direkte eierinteresse i virksomhetene. Tilsvarende gjelder for kommunale og fylkeskommunale foretak selv om disse ikke er selskaper, og selv om kommunen eller fylkeskommunen ikke har noen eierinteresse i foretakene all den tid disse er en del av kommunen eller fylkeskommunene i forarbeidene.²

Lovens krav til eierskapsmeldingen er minimumskrav. Det innebærer at kommunene står fritt til å omtale andre forhold i tillegg. KS har gitt anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll, herunder også anbefalinger om eierskapsmeldingen kan og bør inneholde.³ Ifølge KS bør eierskapsmeldingen fastsette hvilke typer spørsmål og saker de folkevalgte skal og bør befatte seg med, og hva som skal håndteres av eierorganene. Eierstyring skal skje innenfor rammen av

² Prop. 46 L (2017-2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner

³ KS anbefaling 4 - Utarbeide en årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene for kommunestyret eller fylkestinget.

kommunestyrets vedtak. KS anbefaler at det etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyre og eierorganet som forankres i eierskapsmeldingen.⁴

Eierskapsmeldingen kan si noe om hvordan arbeidet med eierstyring skal organiseres i kommunen, og videre fastsette prinsipper knyttet til selskapenes samfunnsansvar, miljø, likestilling, etikk mv. Kommuner som organiserer deler av sin virksomhet i fristilte organisasjoner, bør samtidig vurdere om betingelsene er til stede for å bygge opp en organisert, kompetent støttefunksjon i kommuneadministrasjonen. Det kan være hensiktsmessig med en egen enhet som kan forberede saker for kommunestyret i form av et eierskapssekretariat eller lignende.⁵

KS anbefaler at kommunen i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmeldingen har en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv.⁶

På dette grunnlaget har vi utledet følgende revisjonskriterier:

- Kommunestyret må vedta eierskapsmelding minst én gang i valgperioden.
- Eierskapsmeldingen må inneholde oversikt om kommunens eierinteresser
- Eierskapsmeldingen må inneholde kommunens formål med sine eierinteresser
- Eierskapsmeldingen må inneholde kommunens prinsipper for eierstyring.
- Eierskapsmeldingen bør
 - fastsette hvordan kommunikasjonen mellom kommunestyre og eierorgan skal foregå
 - fastsette administrasjonens ansvar i forhold til eiersaker
 - fastsette forventninger til selskapene når det gjelder samfunnsansvar, miljø, etiske retningslinjer mm
 - fastsette forventninger overfor selskapene når det gjelder godtgjøring av styreverv

2.2. Hovedtrekk i eierskapsmeldingene

Eierskapsmeldingene til Nome og Midt-Telemark er utformet etter lik mal, og har mye likt innhold. Vi presenterer derfor eierskapsmeldingene sammen, samtidig som vi peker særskilt ut der det er forskjeller.

Nome kommune har vedtatt sin eierskapsmelding i to omganger. Eierskapsmeldingens del 1 og 2 ble vedtatt i kommunestyresak 13/21, mens del 3 ble vedtatt i sak 45/21.

⁴ KS anbefaling 7 – Som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet

⁵ KS anbefaling 4 – Utarbeide en årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene for kommunestyret eller fylkestinget

⁶ KS anbefaling 16 – Foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv

Eierskapsmeldingen til Nome kommune består av:

- Del 1: Prinsipper og retningslinjer
- Del 2: Selskapsoversikt.
- Del 3: Oversikt over interkommunalt samarbeid, stiftelser, legater og medlemskap

I Nome skal eierskapsmeldingen revideres hver kommunestyreperiode og fremmes for kommunestyret. Det skal årlig legges fram en orienteringssak for kommunestyret om status i selskapene.

Midt-Telemark kommune vedtok sin eierskapsmelding kommunestyresak 44/21.

Eierskapsmeldingen til Midt-Telemark kommune har fire deler:

- Del 1: Eigarskap og selskapsstyring
- Del 2: Selskapsoversyn
- Del 3: Interkommunalt samarbeid
- Del 4: Stiftelsar

I Midt-Telemark skal eierskapsmeldingen revideres årlig, men det fremgår av eierskapsmeldingen at administrativ kapasitet kan være en avgrensende faktor for kommunedirektørs saksbehandling og oppfølging.

Oversikt over selskap og kommunens formål med eierskapet

Begge kommunene har fem alternative formål med sine eierskap, som det er redegjort for eierskapsmeldingene. Eierskap i Nome og Midt-Telemark kommuner kan være

- finansielt motivert – hovedformålet med eierskapet er å oppnå økonomiske resultater
- politisk motivert – eierskapet er motivert av strategiske valg om å posisjonere kommunen eller regionen
- effektivisering av tjenesteproduksjon – eierskap i selskap der fellesløsninger bidrar til mer effektiv tjenesteproduksjon
- samfunnsøkonomisk motivert – eierskap i selskap som skal oppnå samfunnsøkonomiske resultater eller gjennomføring av oppgaver
- regionalpolitisk posisjonering – eierskap som er begrunnet i at det styrker regionens muligheter og posisjon til å gjennomføre oppgaver i forhold til andre regioner og nasjonale aktører.

Del 2 i eierskapsmeldingen til Nome inneholder en oversikt over aksjeselskaper og interkommunale selskaper som kommunen har eierinteresser i, og hva som er formålet med eierskapet i de enkelte selskap. Del 3 inneholder en oversikt over interkommunale samarbeid, stiftelser, legater og andre typer samarbeid som kommunen deltar i. Formålet med å delta i de ulike samarbeidene fremgår ikke av eierskapsmeldingen.

Del 2 i eierskapsmeldingen til Midt-Telemark inneholder en grundig presentasjon av interkommunale selskap og aksjeselskap som kommunen har eierinteresser i. Del 3 inneholder en presentasjon av interkommunale samarbeid som kommunen deltar i, og i del 4 er det gitt en presentasjon stiftelser som kommunen gir økonomisk støtte til eller på annen måte er engasjert i. Med unntak at et par selskap er det ikke oppgitt hva som er kommunens formål med være eiere/deltakere i de ulike selskapene og samarbeidene.

Prinsipper for eierstyring

Del 1 i eierskapsmeldingene inneholder prinsipper for eierstyring. Prinsippene for eierstyring til Nome og Midt-Telemark har lik oppbygning og i stor grad likt innhold.

Del 1 i eierskapsmeldingene inneholder bla. retningslinjer for

- eierskap, ledelse og kontroll av selskap
- valgkomiteer
- fastsetting av styrehonorar og lederlønn i selskap

Kommunikasjon mellom kommunestyre og eierorgan/selskap

I begge kommunene er det formannskapet som utøver eierrollen overfor kommunens selskaper. Kommunestyrene har delegert denne oppgaven. Dersom det er store og prinsipielle spørsmål som skal tas stilling til, skal ordførerne avgjøre om saken skal fremmes for kommunestyret.

Formannskapene skal:

- Utarbeide eierstrategi for de viktigste selskapene
- I forkant av møter i eierorganet vurdere de saker som skal behandles der:
 - I Nome skal alle innkallinger og sakspapirer til eierorganet skal legges fram som *referatsaker*.
 - I Midt-Telemark skal innkallinger og sakspapirer legges fram som *politiske saker*.
 - Når eierorganet skal fatte beslutning i sak som har vesentlig betydning for kommunen, skal kommunedirektøren forberede sak for behandling.
- Instruere kommunens representant i eierorganet

I Nome skal formannskapet forslå kandidater til valgkomiteene i de ulike selskapene, og kandidater til styret i de tilfeller selskapene ikke har egen valgkomite.

Eierskapsmeldingen til Midt-Telemark sier at det er kommunens valgnemnd som skal nominere kandidater til representantskap, og som skal foreslå kandidater til styret i interkommunale selskap og regionale samarbeidsorgan. Ifølge eierskapsmeldingen er det kommunestyret som velger disse personene etter forslag fra valgnemnda. Men eierskapsmeldingen til Midt-Telemark sier også at i selskap uten valgkomite der kommunen er forventa å gi innspill til styremedlemmer, skal formannskapet vurdere slike innspill.

Ifølge eierskapsmeldingene skal kommunene fremme forslag om å vedtektsfeste minst seks ukers frist for utsending av saksdokumenter.

Eierskapsmeldingene fastsetter at ordfører er kommunens eierrepresentant, med mindre annet er vedtatt. Ordførers eller den valgte representantens mandat klargjøres i eierutvalget (formannskapet) i forkant av møtene i eierorganet. Eierrepresentanten har ansvar for å sette seg inn i eller avklare eiers syn på den saken som skal behandles.

Nome og Midt-Telemark gir like føringer om eiermøter. Ifølge eierskapsmeldingene skal det avholdes eiermøter ved behov. I selskap der kommunene eier mer enn 50 % skal det være minst ett årlig møte. Det samme gjelder selskaper der Nome og Midt-Telemark kommuner til sammen eier minst 50 %.

Videre skal kommunene invitere alle selskap der kommunen har minst 10 % eierskap til felles eiermøte det første året i hver valgperiode. Politisk ledelse skal prioritere å delta på eiermøter, og de skal bringe informasjon fra eiermøtene tilbake til formannskapet. Mellom de formelle møtene i eierorganet har ordførerne et særlig ansvar for at det blir lagt til rette for gode avklaringer i eierrelaterte saker mellom selskapet og kommunen.

Administrativ støttefunksjon

Kommunedirektørene skal legge til rette for oppfølging av kommunes eierskap. Ifølge eierskapsmeldingen innebærer dette bla. å

- saksbehandle og tilrettelegge for politiske vedtak i eiersaker
- bistå ordfører og andre i å utøve eierstyring på vegne av kommunen, herunder forberede og delta i generalforsamlinger og eiermøter når ordfører ønsker det
- holde oversikt over kommunens eierskap
- oppdatere kommunens eierskap

Kommunedirektøren i Nome skal etablere et eierskapssekretariat som blant annet skal ha ansvar for å følge opp disse oppgavene. Eierskapsmeldingen for Midt-Telemark gir ikke tilsvarende føring til sin kommunedirektør.

Godtgjøring av styreverv

Eierskapsmeldingene inneholder retningslinjer for fastsetting av styrehonorar og lederlønn i selskap. Kommunene forventer at selskapene følger retningslinjene ved fastsetting av godtgjørelse og lønn.

Samfunnsansvar

Eierskapsmeldingene krever at selskapene skal være bevisst sitt samfunnsansvar.

Kommunene forventer også at selskapene utarbeider etiske retningslinjer og bruker disse aktivt i sitt arbeid, og videre at kommunalt eide selskap er medlem av en arbeidsgiverorganisasjon.

2.3. Revisors vurdering av eierskapsmeldingene

Både Nome og Midt-Telemark har vedtatt eierskapsmelding for valgperioden 2019-2023, slik kommuneloven krever. Eierskapsmeldingene inneholder prinsipper for eierstyring, formål med eierinteresser og oversikter over kommunenes eierinteresser.

Ifølge kommuneloven skal formålet med kommunens eierinteresser og tilsvarende interesser fremgå av eierskapsmeldingen. Med et par unntak, fremgår ikke formålet med kommunens eierinteresser i eierskapsmeldingen til Midt-Telemark. Nome har ikke oppgitt formålet med å delta i diverse interkommunale samarbeid mv. som er listet i del 3 i eierskapsmeldingen.

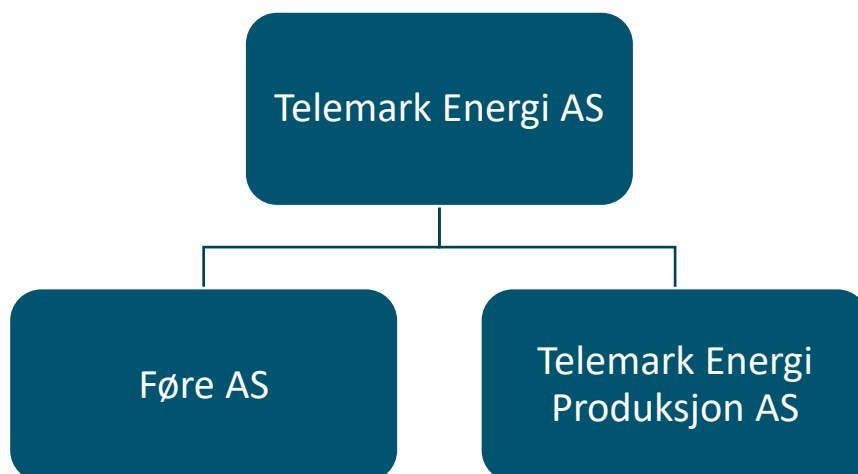
Kommuneloven regulerer ikke hva hvordan kommunens styringsprinsipper skal være, men KS har gitt anbefalinger om dette. Begge kommunene gir føringer for hvordan kommunikasjonen mellom eierorganet (generalforsamlingen, representantskapet) og kommunestyret skal være. Formannskapet er delegert myndighet til å være eierorgan i begge kommunene, og skal behandle saker som skal behandles i møter i selskapene i forkant av møtene. I Midt-Telemark som politisk sak og i Nome som referatsak. Begge kommunene sier at formannskapet skal instruere sin eierskapsrepresentant. Vi mener at som hovedregel bør innkallinger til møter i eierorgan saksbehandles i kommunen og legges fram som politisk sak. Å behandle innkallinger som politiske saker gir generelt bedre rom for forankring og debatt enn hva behandling som referatsak gjør.

Eierskapsmeldingen til Midt-Telemark er uklar når det gjelder prosess for styrevalg. Begge eierskapsmeldingene tillegger kommunenes formannskap ansvar for å foreslå medlemmer til styrer i selskap som ikke har egen valgkomite. Midt-Telemark kommune sier i tillegg at kommunens valgnemnd skal forslå kandidater i styrer og representantskap i IKS og regionale samarbeidsorgan, og videre at det kommunestyret som velger disse personene etter forslag fra valgnemnda. Her vil vi påpeke at styrer i IKS velges av representantskapet i selskapet, ikke av kommunestyret. Kommunestyret velger medlemmer og varamedlemmer til representantskapet. I Midt-Telemark er videre uklart hva som er formannskapets og hva som er valgnemndas ansvar når det gjelder å nominere kandidater til selskapsstyrer.

Begge kommunene omtaler kommuneadministrasjonens ansvar for eiersaker i eierskapsmeldingen. Eierskapsmeldingene omtaler også kommunenes forventninger når det etiske retningslinjer og samfunnsansvar i selskap der kommunene har eierinteresser.

3. Organisering

På grunn av nye bestemmelser i energiloven har Midt-Telemark Energi-konsernet har gjennomgått omfattende omorganiseringer de siste årene. Konsernet har nå følgende organisering:

Telemark Energi AS (tidligere Midt-Telemark Holding AS) er morselskap i konsernet, og har som formål å eie aksjer i andre selskap, drifte og yte administrative tjenester til datterselskap og tilknyttede selskap, samt annen virksomhet som står i nær sammenheng med dette.

Morselskapet har et styre bestående av fem medlemmer og ett ansattvalgt styremedlem. Generalforsamlingen har valgt personlige varamedlemmer. Det er ikke valgt vara for styreleder.

Styre - sist valgt på generalforsamling 30. juni 2021	
Styreleder	Sveinung Sauar
Nestleder	Audun Thorstensen
Medlem	Rønnaug Woxen Thoen
Medlem	Vigdis Olafsen
Medlem	Alfhild Stokke
Ansattvalgt styremedlem	Svein T. Dammen
Varamedlem	Gunleik Hynne
Varamedlem	Anja Tveitan
Varamedlem	Torstein Haukvik
Varamedlem	Lars Halvor Ova Johnsen
Ansattvalgt varamedlem	Kai Fredrik Løvskeid

Formålet til Føre AS (tidligere Midtnett Telemark AS) skal være utbygging og drift av energiforsyningsnett og distribusjon av energi, samt annen virksomhet som står i naturlig forbindelse med dette. Føre AS er 100 % eid av Telemark Energi AS.

Styremedlemmene i morselskapet er også styremedlemmer i Føre AS.

Formålet til Telemark Energi Produksjon AS er å eie og drive kraftverk, herunder produksjon av elektrisk energi, samt annen virksomhet som står i naturlig forbindelse med dette. Telemark Energi Produksjon AS er 100 % eid av Telemark Energi AS.

Styreleder Sveinung Sauar er enestyre i Telemark Energi Produksjon AS.

4. Samordning

Har Midt-Telemark og Nome kommuner gitt og samordnet sine føringer som eiere av Telemark Energi AS?

4.1. Kriterier

KS anbefaler at det utarbeides felles eierskapsmelding for selskap som kommunen og fylkeskommunen eier sammen. En slik eierskapsmelding vil sikre at føringer fra eierne til selskapet blir samordnet der det er mulig.⁷

Det følger av eierskapsmeldingene i begge kommunene at det skal utarbeides aksjonæravtale/eieravtale for selskap som Nome og Midt-Telemark eier sammen.

KS anbefaler at det kalles inn til eiermøter. Et eiermøte er et møte mellom kommunen eller fylkeskommunen som eiere, og styret og daglig leder i selskapet. Eiermøter er ikke lovregulert, og er en uformell arena der det ikke treffes vedtak, men hvor både eierne og selskapet kan ha gjensidig informasjonsutveksling, forventningsavklaringer og drøfte generell utvikling og rammevilkår for virksomheten. KS anbefaler at det gjennomføres jevnlige eiermøter for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.⁸

Ifølge eierskapsmeldingene til Nome og Midt-Telemark skal det avholdes minst ett felles eiermøte hvert år for selskap der Nome og Midt-Telemark eier minst 50 % til sammen. Selskapet skal invitere til møtet.

På dette grunnlaget har vi utledet følgende kriterier:

- Det skal utarbeides aksjonæravtale/eieravtale for Telemark Energi AS.
- Det skal avholdes minst ett eiermøte i året mellom Telemark Energi AS og eierne.

4.2. Funn og fakta

Det foreligger en aksjonæravtale som ble inngått i 2003 mellom de daværende eierne Bø, Sauherad og Nome kommune. Avtalen ble inngått i forbindelse med fusjonen mellom Nome Energi AS og Bø og Sauherad Energi AS. Selskapet mener at avtalen fortsatt er gjeldende.

⁷ KS' anbefaling 4 – utarbeide en årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene for kommunene eller fylkestinget.

⁸ KS' anbefaling 6 – holde jevnlige eiermøter.

Ifølge eierkommunene skal ny aksjonæravtale være tema på eiermøte høsten 2021.

Eiermøter:

- I 2020 ble det avholdt tre eiermøter med ordførerne og ett med formannskapene.
- I 2021 er det så langt avholdt tre eiermøter med ordførerne og ett med formannskapene. I tillegg er det planlagt ett eiermøte i løpet av høsten 2021.

Disse møtene kommer i tillegg til generalforsamlingene.

4.3. Revisors vurdering av samordning

Nome og Midt-Telemark har ikke utarbeidet felles eierskapsmelding for selskap de eier sammen. Når det er sagt, er kommunenes eierskapsmeldinger i stor grad utarbeidet over lik lest. Det innebærer at kommunene i stor grad har like eierstyringsprinsipper.

Kommunene skal utarbeide ny aksjonæravtale, jf. eierskapsmeldingen. Dette arbeidet er foreløpig ikke påbegynt. Vi har ikke vurdert i hvilken grad den gamle aksjonæravtalen fortsatt er gjeldende, men vi registrerer at selskapet mener at den er det.

Kommunene har hatt hyppige eiermøter både i 2020 og i 2021. Det er i samsvar med eierskapsmeldingene og gjeldende anbefalinger, og er egnet til å gi eierne godt rom for informasjon og samordning.

5. Hvordan følges eierskapsmeldingen opp?

Er kommunenes styringsdialog med selskapet i samsvar anbefalinger og vedtatte føringer?

5.1. Hvordan følger kommunen opp eierskapsmeldingen?

5.1.1. Kriterier

Styringsdokumenter

Vedtektene med selskapets formål er det viktigste styringsdokumentet for et aksjeselskap. Ifølge aksjeloven § 2-2 skal vedtektene som minimum inneholde

- Selskapets foretaksnavn
- Selskapets virksomhet (formål)
- Aksjekapitalens størrelse
- Aksjenes pålydende

KS anbefaler at kommunestyret utarbeider og jevnlig reviderer styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.⁹

I eierskapsmeldingene sine sier Nome og Midt-Telemark at det skal utarbeides eierstrategi for de viktigste selskapene. Det skal også utarbeides aksjonær/eieravtale for de selskapene som Nome og Midt-Telemark kommune eier sammen.

Ifølge aksjeloven § 5-10 er fristen for innkalling til generalforsamling én uke, med mindre annet er bestemt i vedtektene. KS anbefaler kommunene sørger for at lenger innkallingsfrist tas inn i vedtektene, slik at det blir tatt hensyn til kommunens behov for å behandle aktuelle saker.

Begge eierskapsmeldingene sier at kommunen skal fremme forslag om å vedtektsfeste minst seks ukers frist for utsendelse av saksdokumenter til generalforsamling og representantskap.

Kommunikasjon og avklareringer mellom kommunestyre og eierorgan

Som nevnt anbefaler KS at det etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet i eierskapsmeldingen. KS anbefaler også at sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet.¹⁰

Ifølge eierskapsmeldingene til Nome og Midt-Telemark skal formannskapet utøve eierrollen overfor kommunens selskaper. Store og prinsipielle spørsmål kan fremmes for kommunestyret. Innkallinger og sakspapirer i eierorganet til legges fram for formannskapet: I Midt-Telemark som

⁹ Anbefaling 5 – Revidere styringsdokument og avtaler jevnlig

¹⁰ Anbefaling 7 – Som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter til eierorganet.

politisk sak og i Nome som referatsak i forkant av møter. Formannskapet skal instruere kommunens representant i eierorganet.

Valgkomite og styrevalg

KS anbefaler at det fastsettes i vedtektene at valg til styrer i kommunalt eide selskapet bør skje ved bruk av valgkomite som er valgt av selskapets øverste organ. Videre bør det lages retningslinjer som regulerer komiteens arbeid.¹¹

Eierskapsmeldingene til Nome og Midt-Telemark fastsetter at kommunene skal fremme forslag om å vedtektsfeste valgkomite i alle selskap. I selskap uten valgkomite, der det er forventet at eier gir innspill, skal formannskapet gi innspill til styremedlemmer.

KS anbefaler at det benyttes ordning med numerisk vara ved valg av varamedlemmer til selskapsstyrene.¹² Eierskapsmeldingene til eierkommunene fastsetter at kommunene vil foreslå å vedtektsfeste at varamedlemmer oppnevnes i numerisk rekkefølge.

Eierkommunene forventer i eierskapsmeldingene at eierorganet og valgkomiteen sørger for kjønnsmessig balanse i styret. Ifølge kommuneloven § 21-1 gjelder reglene i aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn på tilsvarende måte i aksjeselskap der kommuner og fylkeskommuner til sammen eier minst 2/3 av aksjene. Det innebærer at f.eks. i et styre med fem, skal det være minst to medlemmer av hvert kjønn. Det samme gjelder ved valg av varamedlemmer, og hver gruppe skal telles for seg.¹³ Styremedlemmer valgt av ansatte er ikke omfattet, jf. § aksjeloven § 20-6 nr. 2.

Godtgjørelser

Eierkommunene har fastsatt retningslinjer for fastsettelse av styrehonorar og lederlønn i eierskapsmeldingen, og de forventer at selskapene følger retningslinjene. Ifølge retningslinjene skal eierrepresentanten fremme retningslinjene ved drøfting og fastsetting av styrehonorar. Representanten skal også sørge for at styret er kjent med kommunens retningslinjer i forhold til daglig leder lønn. Vi gjengir et utdrag av retningslinjene

- fastsetting av styrehonorar skal gjøres av generalforsamlingen
- valgkomiteen i selskapene skal legge fram forslag om styrehonorar
- varamedlemmer bør godtgjøres per møte de deltar i
- styrehonorar bør avkortes for styremedlemmer som ikke møter på minst 70 % av tiden som er avsatt til styremøter

¹¹ Anbefaling 10 – Vedtektsfeste bruk av valgkomite ved styreutnevnelser.

¹² Anbefaling 14 – Oppnevne numeriske vararepresentanter

¹³ Ot.prp. nr. 97 (2002-2003) Om lov om endringer i lov om aksjeselskaper mm.

- det skal utarbeides avtale om det behov for ekstraordinær arbeidsinnsats fra styreleder eller styremedlemmer. Avtale med styremedlemmer skal godkjennes av styret og avtaler med styreleder skal godkjennes av eierne.

På dette grunnlaget har vi utledet følgende kriterier:

- Kommunene må sikre at styringsdokumentene som gjelder for Telemark Energi AS er oppdaterte.
- Kommunene skal fremme forslag om å vedtektsfeste minst seks ukers frist for utsendelse av saksdokumenter.
- Innkallinger og sakspapirer til generalforsamlingen skal legges fram for formannskapet som politisk sak (Midt-Telemark) eller som referatsak (Nome).
- Kommunene skal fremme forslag om å vedtektsfeste valgkomite i selskapet.
- Kommunene skal fremme forslag om å vedtektsfeste at varamedlemmer oppnevnes i numerisk rekkefølge.
- Kommunene (eierskapsrepresentantene) må sørge for lovlig kjønnsrepresentasjon ved styrevalg.
- Kommunene bør sørge for å vedtektsfeste at valgkomiteen skal legge fram forslag om styrehonorar i samsvar med eiers føringer.
- Kommunene (eierne?) skal godkjenne ev. avtaler om ekstra arbeidsinnsats fra styreleder.

5.1.2. Funn og fakta

Styringsdokumenter

Som nevnt, foreligger det en aksjonæravtale inngått i 2003. Eierkommunene planlegger å starte arbeidet med ny avtale i løpet av høsten 2021. Det er ikke utarbeidet eierstrategi for selskapet.

Vedtektene til Telemark Energi AS ble sist endret i generalforsamlingen i juni 2021.

Generalforsamlingen endret navnet på selskapet fra Midt-Telemark Energi Holding AS til Telemark Energi AS.

Vedtektene inneholder selskapets formål, navn, aksjekapitalen og aksjenes pålydende. Ifølge § 4 i vedtektene gjelder aksjeloven for de spørsmål som det ikke er truffet bestemmelse om i vedtektene.

Kommunikasjon og avklaringer mellom kommunestyre og eierorgan

Telemark Energi AS avholdt generalforsamling 30. juni 2021. Ordførerne i Nome og Midt-Telemark representerte eierkommunene. Medlemmene i formannskapene i Nome og Midt-Telemark var også til stede i generalforsamlingen. Generalforsamlingen behandlet ordinære generalforsamlingssaker som fastsettelse av årsmelding og årsregnskap, valg av styremedlemmer og styregodtgjørelse. Ifølge aksjonæravtalen fra 2003 har formannskapene i eierkommunene møterett i generalforsamlingen og skal innkalles.

Innkallingsfrist til generalforsamlingen er ikke regulert i vedtektene. Det innebærer at det er minimumsfristen i aksjeloven på en uke som gjelder, jf. aksjeloven § 5-10 nr. 2.

Det er ikke lagt fram politisk sak for formannskapet i Midt-Telemark om innkallingen til generalforsamlingen i Telemark Energi.

I Nome er innkallingen til generalforsamlingen lagt fram som referatsak i formannskapet 21. september 2021.

Valgkomite og styrevalg

Telemark Energi AS har ikke regulert valgkomite i vedtektene sine. Ingen av eierrepresentantene la fram forslag om at valgkomite skulle reguleres i vedtektene i generalforsamlingen juni 2021. Det ble heller ikke fremmet forslag om å vedtektsfeste at varamedlemmer skulle velges i numerisk rekkefølge.

Gjeldende vedtekter regulerer ikke hvor stort styre selskapet skal ha. Selskapet har valgt et styre med fem medlemmer og et ansattvalgt styremedlem. For alle styremedlemmene, bortsett fra styreleder, er det valgt personlige varamedlemmer. Siste styrevalg var på generalforsamlingen i juni 2021. Vi har redegjort for styresammensetningen under punkt 3. Selskapet har et styre med fem medlemmer og fire personlige vara valgt av generalforsamlingen. Det er ikke valgt vara for styreleder. Ifølge selskapet er nestleder vara for styreleder. I tillegg kommer en ansattvalgt med vara. Styret består av tre kvinner og to menn. Det er valgt tre menn og én kvinne som varamedlemmer. Ansattvalgte styremedlem og varamedlem kommer i tillegg.

Formannskapet i Midt-Telemark har behandlet valg til styret i daværende Midt-Telemark Energi Holding AS sak 75/21, og fattet vedtak etter innstilling på styremedlemmer fra kommunens valgnemnd. Ifølge kommunedirektøren i Nome ble det orientert om valgkomiteens arbeid/innstilling i formannskapet i forkant av generalforsamlingen, men det har ikke vært en formell sak.

Godtgjøring

Selskapet har ikke valgkomite. Følgende styregodtgjørelse ble fastsatt på generalforsamlingen i 2021 etter forslag fra eierne:

Styreleder:	kr 150 000 per år
Nestleder:	kr 52 000 per år
Styremedlem:	kr 45 000 per år
Varamedlem:	kr 2 400 per møte

I tillegg kommer ev. tapt arbeidsfortjeneste med inntil kr 2 250 per dag og kjøregodtgjørelse. Det ble ikke vedtatt at styremedlemmer med fravær over 30 % skulle få avkortning i styrehonoraret.

Ifølge årsregnskapet betalte konsernet samlet styregodtgjørelse på kr 353 000 i 2020.

Det er ikke inngått avtale om ekstra arbeidsinnsats fra styreleder.

5.1.3. Revisors vurdering

Selskapet har oppdaterte vedtekter, men aksjonæravtalen er ikke oppdatert etter kommunesammenslåing og endringer i selskapsstrukturen.

Ifølge eierskapsmeldingene skal kommunene fremme forslag om å vedtektsfeste minst seks ukers frist for innkalling til generalforsamling. Det er ikke gjort.

Verken Nome eller Midt-Telemark har behandlet innkallingen til generalforsamlingen i juni 2021 i samsvar med sine eierskapsmeldinger. I Midt-Telemark skulle det vært lagt fram politisk sak om innkallingen for formannskapet. I Nome skulle innkallingen vært lagt fram som referatsak i forkant av generalforsamlingen, ikke i etterkant slik som er gjort. Det at formannschaftsmedlemmene møter i generalforsamlingen, erstatter ikke forutgående politisk behandling av innkallinger og sakspapirer.

Ingen av eierskapsrepresentantene fra Nome eller Midt-Telemark la fram forslag på generalforsamlingen om å vedtektsfeste valgkomite eller vedtektsfeste numerisk valgordning for varamedlemmer. Generalforsamlingen har valgt personlige varamedlemmer og ikke i numerisk rekke, slik som eierskapsmeldingene legger opp til at det skal være. Det er ikke valgt varamedlem for styreleder. Nestleder trer inn hans sted ved fravær. Det innebærer av ved styreleders fravær vil styret enten ha ett medlem mindre, eller så må nestleders varamedlem kalles inn.

Når kravet til kjønnsrepresentasjon skal vurderes, må faste medlemmer og varamedlemmer vurderes hver for seg. Ansattvalgte skal ikke regnes med. Det innebærer at generalforsamlingen valgte et styre med lovlig kjønnsrepresentasjon blant de faste styremedlemmene, men ikke blant varamedlemmene. Med fire varamedlemmer, må det velges to menn og to kvinner.

Som nevnt over, er det ikke fremmet forslag om å vedtektsfeste valgkomite, og dermed heller ikke at valgkomiteen skal legge fram forslag om styregodtgjørelse.

Etter retningslinjene for fastsetting av styrehonorar og lederlønn skal styremedlemmer med mye fravær få avkortning i styregodtgjørelsen. Det ble ikke lagt fram forslag om dette fra eierne. Eierne fulgte dermed ikke egne retningslinjer når de la fram forslag om godtgjørelse. Det er ikke inngått avtale om ekstra arbeidsinnsats fra styreleder.

5.2. Hvordan er eierskapsmeldingene fulgt opp i selskapet?

5.2.1. Kriterier

Selskapet er ikke bundet av eventuelle føringer som eierkommunene gir i eierskapsmeldingene sine. Dersom eierne skal forplikte selskapet på slike føringer innarbeides i vedtekter, generalforsamlingsvedtak eller liknende. Eier kan gi anbefalinger til selskapet, som selskapet selv vurderer om det vil rette seg etter.

Styrekompetanse

KS mener at eier bør anbefale at selskapsstyrene etablerer rutiner for å sikre styrekompetanse, herunder egenevaluering og styreopplæring.¹⁴

Nome og Midt-Telemark sier i sine eierskapsmeldinger at selskapsstyret skal utarbeide styreinstruks som forankres i generalforsamlingen, at styremedlemmene skal ha anledning til styreopplæring og at styret skal gi vurdering av selskapets styring og ledelse i årsmeldingen. Årsmeldingen bør også inneholde en vurdering av styrets uavhengighet, oversikt over antall styresaker og kort omtale av sakene styret har jobbet med siste år.

Ifølge aksjeloven § 6-23 skal styret i aksjeselskaper der ansatte har representasjon i styret, fastsette styreinstruks som gir nærmere regler om styrets arbeid og saksbehandling.

Datterselskap

KS anbefaler at styremedlemmer i morselskap som hovedregel ikke bør sitte i styrene i et datterselskap. Både Midt-Telemark og Nome gir føringer i eierskapsmeldingen om at de forventer at generalforsamlingen i konsernorganiserte selskap som så langt som mulig ikke velger styremedlemmer til datterselskapene som sitter i styret til morselskapet.

Etiske retningslinjer

Begge eierkommunene sier i eierskapsmeldingen at de forventer selskapene utarbeider etiske retningslinjer.¹⁵

Godtgjøring av styreverk

Ifølge retningslinjene for fastsetting av styrehonorar og lederlønn i selskap, skal

- det inngås skriftlig avtale dersom det er behov for ekstraordinær arbeidsinnsats fra styremedlemmer i forkant av arbeidet. Avtale for styremedlemmer om ekstraordinær arbeidsinnsats skal godkjennes av styret i forkant av arbeidet.

¹⁴ Anbefaling 12 – Lage rutiner for nødvendig kompetanse i selskapsstyrene

¹⁵ Jf. KS anbefaling 19 – Sørge for at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften

- fastsetting av daglig leders lønn skal alltid gjøres av et samlet styre. Styret kan ikke delegere denne stillingen til styreleder alene.

På dette grunnlaget har vi utledet følgende kriterier:

- For å følge eiers føringer bør selskapet
 - etablere rutiner for å sikre styrekompetanse
 - ikke velge styremedlemmer til datterselskapene som sitter i styret til morselskapet
 - utarbeide etiske retningslinjer
 - sørge for at styret godkjenner skriftlige avtaler om ev. ekstraordinær arbeidsinnsats fra styremedlemmer i forkant av arbeidet
 - sørge for at et samlet styre fastsetter daglig leders lønn

5.2.2. Funn og fakta

Styrekompetanse

Ifølge selskapet blir det årlig foretatt styreevaluering. Evalueringene gjennomføres gjerne sammen med strategisamlinger eller på årets siste styremøte. Siste evaluering i Telemark Energi AS ble gjort i august 2020, og neste styreevaluering skal gjennomføres i desember i år.

Selskapet har styreinstruks som er en del selskapets internkontrollsystem. Ifølge selskapet skal instruksjonen revideres i 2022. Styreinstruksjonen er vedtatt av styret, og deretter lagt fram for generalforsamlingen til orientering.

Styrer i datterselskap

Ifølge vedtektene til Føre AS skal selskapet ha et styre på 5-10 medlemmer, med personlige varamedlemmer. Telemark Energi Produksjon AS skal ifølge vedtektene ha et styre på 1-5 medlemmer.

Vi har redegjort for styresammensetningen i datterselskapene under punkt 3. Føre AS har de samme styremedlemmene som morselskapet, mens styreleder i morselskapet er enestyre i Telemark Energi Produksjon AS. Styrene ble valgt på generalforsamlingene i 2021. Styreleder i morselskapet representerte eier på generalforsamlingene.

Etiske retningslinjer

Selskapet har etiske retningslinjer ifølge årsmeldingen for 2020.

Avtaler med styremedlemmer

Ifølge selskapet er det ikke inngått noen avtaler om ekstra arbeidsinnsats med sittende styremedlemmer.

Godtgjøring

Daglig leder er daglig leder i Telemark Energi AS, Føre AS, Midt-Telemark Kraft AS, Telemark Energi Produksjon AS og i Norsjøkraft AS. Ifølge årsregnskapet var daglig leders lønn 1 967 000 kr for 2020. Denne lønnen omfatter lederstillingen i alle selskapene.

Styret vedtok høsten 2020 å nedsette et kompensasjonsutvalg bestående av styreleder og nestleder. Utvalget skal avgi innstilling til styret om årlig regulering av daglig leders lønn. Styret skal fastsette årlig regulering av daglig leders lønn.

5.2.3. Revisors vurdering

Selskapet har styreinstruks og gjennomfører styreevaluering. Begge deler er virkemidler som skal medvirke til god styrekompetanse. Selskapet har også utarbeidet etiske retningslinjer.

Selskapet følger ikke eiers føringer når det gjelder valg til styret i datterselskaper. Styremedlemmer fra morselskapet er valgt til styret i datterselskapene.

Selskapet har etablert en ordning som sikrer at det er et samlet styre som vedtar daglig leders lønn, jf. eiernes retningslinjer for styregodtgjørelse og lederlønn. Og det er ikke inngått avtaler om ekstra arbeidsinnsats fra styremedlemmer.

6. Konklusjoner og anbefalinger

6.1. Konklusjoner

6.1.1. Eierskapsmeldinger

Både Nome og Midt-Telemark har vedtatt eierskapsmeldinger slik som kommuneloven krever, men det er enkelte mangler når det gjelder innholdet i meldingene.

Ifølge kommuneloven skal formålet med kommunens eierinteresser og andre interesser i virksomheter framgå av eierskapsmeldingen. Dette mangler i stor grad i eierskapsmeldingen til Midt-Telemark og i noen grad i eierskapsmeldingen til Nome.

Eierskapsmeldingen til Midt-Telemark uklar i beskrivelsen av prosess for valg av styremedlemmer. Ifølge eierskapsmeldingen til Nome skal innkallinger behandles som referatsaker. Å behandle innkallinger som politiske saker gir generelt bedre rom for forankring og debatt enn hva behandling som referatsak gjør.

6.1.2. Samordning

Vi mener at Nome og Midt-Telemark i har samordnet sine føringer som eiere av Telemark Energi AS. Dette skjer primært gjennom hyppige Eiermøter. Kommunene skal utarbeide ny aksjonæravtale for selskapet. Det foreligger en aksjonæravtale fra 2003, men vi har ikke vurdert denne.

6.1.3. Kommunenes styringsdialog

Nome og Midt-Telemark kommuner har ikke fulgt føringer i eierskapsmeldingene i sin styringsdialog med selskapet. Det gjelder bla. føringer om å vedtektsfeste lenger innkallingsfrist i generalforsamlingen og om å vedtektsfeste valgkomite. Siden selskapet ikke har egen valgkomite, har ikke valgkomiteen lagt fram forslag om styregodtgjørelse.

Kommunene har ikke fremmet forslag om at varamedlemmer til styret skal velges i numerisk rekke, slik som eierskapsmeldingene fastsetter. På generalforsamlingen sommeren 2021 ble det valgt personlige varamedlemmer, og det er ikke lovlig kjønnsrepresentasjon blant varamedlemmene til styret.

Kommunene fulgte ikke sine egne retningslinjer for fastsetting av styrehonorar og lederlønn når de la fram forslag om styregodtgjørelse på generalforsamlingen i sommer. Det ble ikke lagt fram forslag om at styremedlemmer med mye fravær få avkortning i styregodtgjørelsen slik som retningslinjene sier.

Verken morselskapet eller datterselskapene er bundet av eventuelle føringer som eierkommunene gir i eierskapsmeldingene sine. Dersom eierne vil forplikte selskapet, må slike føringer innarbeides i vedtekter, generalforsamlingsvedtak eller liknende.

Selskapet følger i stor grad eiers føringer, bortsett fra at medlemmer fra styret i morselskapet også er valgt til styrene i datterselskapene. Slik styresammensetning er heller ikke i samsvar med anbefalinger fra KS.

6.2. Anbefalinger

Vi anbefaler Nome og Midt-Telemark kommuner

- å følge føringer som er vedtatt i eierskapsmeldingene
- å redegjøre for formålet med eierinteresser og tilsvarende interesser i virksomheter som er omtalt i eierskapsmeldingene
- å sørge for at styret i Telemark Energi AS har lovlig kjønnsrepresentasjon

Vi anbefaler Nome kommune

- å vurdere å behandle innkallinger til generalforsamlinger, representantskapsmøter ol. som saker og ikke referatsaker

Vi anbefaler Midt-Telemark kommune

- å klargjøre valgprosess i eierskapsmeldingen

Litteratur og kildereferanser

Lover og forskrifter

LOV 2018-06-22-83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

LOV 1997-06-13-44 om aksjeselskaper (aksjeloven)

LOV-2021-05-28-47 om interkommunale selskaper (IKS-loven)

Forskrift 17. juni 2019 nr. 904 om kontrollutvalg og revisjon

Offentlige dokument

Prop. 46 L (2017-2018): Lov om kommuner og fylkeskommuner

Ot.prp. nr. 97. (2002-2003) Om lov om endringer i lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper, lov 13. juni nr. 45 om allmennaksjeselskaper og i enkelte andre lover (likestilling i styrer i statsaksjeselskaper, statsforetak, allmennaksjeselskaper mv.)

Kommunens dokumenter

Midt-Telemark kommunestyre sak 44/21 Eigarskapsmelding 2021-2022

Nome kommunestyre sak 13/21 Eierskapsmelding 2021-2024

Veiledninger mm.

KS: KS folkevalgtprogram 2019-2023. Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, 2020.

Vedlegg

Vedlegg 1: Uttalelser

ORDFØREREN

Vestfold og Telemark Revisjon Iks
Postboks 311
3701 SKIEN

Dato: 27.10.2021

Unntatt offentlighet OL§5

Vår ref:
21/3240-2

Arkivkode:
K1-037, K2-S10

Att:
A.H. Stridsklev

Saksbehandler:
Björg Tveito Lundefaret, 35946300
bjtl@nome.kommune.no

Høring - eierskapskontroll om Telemark Energi AS

I Nome kommune har det vært lagt opp til en 3-trinnsrakett i arbeidet med ny eierskapsmelding. Det ser ut som at revisjonen legger til grunn en 2-trinnsrakett. Etter at eierskapsmeldingen ble vedtatt våren 2021 ble det sendt ut et rapporteringsskjema til alle selskap der de måtte svare på hvordan føringen/kravene i eierskapsmeldingen praktiseres. Disse rapporteringsskjemaene ble lagt fram for kommunestyret 5. oktober. På bakgrunn av svarene har kommunestyret vedtatt å fremme forslag om vedtektsfesting av 6. ukers innkallingsfrist og valg av varamedlemmer i numerisk rekkefølge. Brev om dette vil bli sendt ut i løpet av høsten 2021 slik at styret kan forberede dette i god tid før generalforsamling i 2022.

Alle selskap har i rapporteringsskjemaet svart at de har valgkomite. Kommunestyret har derfor ikke sett behov for å fremme forslag om å vedtektsfeste dette. TE oppgir således et annet svar til Nome kommune vedr valgkomite enn det som revisjonen har funnet ut. Dette bør undersøkes nærmere før endelig revisjonsrapport ferdigstilles.

Kommunestyret har konkretisert føringene i eierskapsmeldingen og eierskapssekretariatet er godt i gang med å følge opp føringer som er vedtatt i eierskapsmeldingen.

Anbefalingen om å ta inn formål også for de typer samarbeid som er omtalt i del 3 mener vi kan vente til behandling av ny eierskapsmelding i neste valgperiode. Dette er en saksopplysning og har mindre betydning for den aktive eierstyringen.

Nome kommune er enig i at valgkomite og generalforsamling må sørge for at styret har lovlig kjønnsrepresentasjon.

Postadr: Ringsevja 30, 3830 Ulefoss | Besøksadr: Ringsevja 30, 3830 Ulefoss
E-post: postmottak@nome.kommune.no | www.nome.kommune.no | Tlf: 35 94 62 00 | Faks: 35 94 62 09
Fakturaadr.: Ringsevja 30, 3830 Ulefoss | Org.nr. 964 963 371 | Bankkonto: 2650.07.01136

Framlegging av innkallinger til generalforsamling som referatsaker gir etter vår sin mening mulighet til å gi føringer dersom formannskapet finner grunnlag for det. Innstillingen i sakene er å ta referatsakene til orientering, men det kan fattes andre vedtak.

Med hilsen

Björg Tveito Lundefaret
ordfører

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til:

Jon Arne Mørch Jonassen
Per Dehli
Rune Engehult
Siri Blichfeldt Dyrland

Sneltvedtstien 29 3719
Kivledalsvegen 99 3840
Ringsevja 30 3830
Livegen 271 3803

SKIEN
SELJORD
ULEFOSS
BØ I
TELEMARK

Side 2

Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring

Oppstartsbrev ble sendt til kommunene og selskapet 17. august 2021.

Eierskapskontroller skal gjennomføres på en måte som sikrer at informasjonen i rapporten er relevant og pålitelig. At dataene er relevante (gyldige/valide) innebærer at de beskriver de forholdene som problemstillingene omhandler. Pålitelighet (reliabilitet) handler om at innsamling av data skal skje så nøyaktig som mulig og at det ikke har skjedd systematiske feil underveis.

Vi vil nedenfor redegjøre for datagrunnlaget vårt og hvilke metoder vi har brukt for å svare på problemstillingene. Vi vil også beskrive hvilke tiltak som er brukt for å sikre dataenes relevans og pålitelighet.

Innsamling av data, relevans og pålitelighet

Datainnsamling og rapportskriving har foregått i perioden fra september og oktober 2021.

Innsamling av data

Hovedmetoden i denne rapporten er dokumentanalyse. Vi har mottatt dokumentasjon fra både eierkommunene og selskapet. Vi har gjennomgått relevant dokumentasjon fra eierkommunene og i selskapet. Dette er bla. relevante formannskapsaker, generalforsamlingsdokumenter, vedtekter og til en viss grad styresaker i Telemark Energi AS med datterselskaper. Vi har hatt tilgang til styreportalen til Telemark Energi AS under arbeidet med denne rapporten.

I tillegg har det vært diverse spørsmål og avklaringer med selskapet og kommunene på epost.

Personopplysninger

I forbindelse med denne forvaltningsrevisjonen har vi behandlet personopplysninger som navn, stilling og epostadresse til ansatte i kommunen og selskapene. Vårt rettslige grunnlag for å behandle personopplysninger er kommuneloven § 24-2 fjerde ledd. Vi behandler personopplysninger slik det er beskrevet i vår personvernerklæring. Personvernerklæringen er tilgjengelig på vår nettside vtrevisjon.no.

God kommunal revisjonsskikk - kvalitetssikring

Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres, dokumenteres, kvalitetssikres og rapporteres i samsvar med kommuneloven og god kommunal revisjonsskikk.¹⁶

¹⁶ God kommunal revisjonsskikk i forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll kommer til uttrykk først og fremst i RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon og RSK 002 Standard for eierskapskontroll. Gjeldende standarder er fastsatt av Norges Kommunerevisorforbunds styre høsten 2020. Standardene bygger på norsk regelverk og internasjonale prinsipper og standarder, fastsett av International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) og Institute of Internal Auditors (IIA).

Kvalitetssikringen skal sikre at undersøkelsen og rapporten har nødvendig faglig og metodisk kvalitet. Videre skal det sikres at det er konsistens mellom bestilling, problemstillinger, kriterier, data, vurderinger og konklusjoner.

Vestfold og Telemark revisjon IKS har et system for kvalitetskontroll som er i samsvar med den internasjonale standarden for kvalitetskontroll.¹⁷ Denne eierskapskontrollen er kvalitetssikret i samsvar med vårt kvalitetskontrollsystem og i samsvar med kravene i RSK 002.

¹⁷ ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og begrenset revisjon av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester

På vakt for felleskapets verdier

Rapporten er utarbeidet av
Vestfold og Telemark revisjon IKS

Har du spørsmål til rapporten?

Ta kontakt med oss:

Telefon: 33 07 13 00

E-post: post@vtrevisjon.no

www.vtrevisjon.no